

Po pošti prejemati:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta " 13 " —
četrt " 6 " 50
mesec " 2 " 20

V upravnistvu prejemati:

za
celo leto naprej 30 K — h
pol leta " 10 " —
četrt " 5 " —
mesec " 1 " 70

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravištvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Serne-
niških ulicah št. 2, 1, 17.

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 54.

V Ljubljani, v sredo 7. marca 1900.

Letnik XXVIII.

Doklej še —?

To pa je res že preveč! Kaj bo s slovenskim narodom, če bo javna morala tako rapidno propadala! Pol Ljubljane je verovalo — »Slov. Narodu«, ko je raznesel nesramno laž o »papeževi kletvi!« Tako bedasta laž, tako nesramna podlost, pa veruje jo prestolnica slovenska! To je mogoče le o grozni neumnosti in moralni propalosti »Narodovih« bravev!

In »Slov. Narod« zares kar špekulira na tako neumnost in propalost!

Dokazali smo mu, da je lagal, nesramno, zlobno in vedoma lagal! Pred nami leži Sterne, tisti frivolni cinik, ki je podvrgel umazani nagrabek rimski cerkvi, a za njim ogrski jud Piju IX. in slovenski Malovrh Leonu XIII.! Kljub temu se drzne »Naroda« še vedno vztrajati pri svoji podli laži! Le z nesramnostjo jo še pritrdil. Ko bi to ne bilo res, tako piše, bi gotovo oficijelni krogi, nunciji, rimska kurija, papež bili kaj odgovorili, a molče!

Tako torej? Tako daleč smo? Kadar se bo kak poljski jud, kak Penizek, kak slovenski liberalni Filaks izmislil kako podlo laž zoper katoliško cerkev, tedaj bo vedno moral odgovorjati — papež! Zoper »Narodove« kutnogorske epistole, kjer liberalen pisun zasmehuje papeža, blati brezmežno spočetje, razglašeno od Pija IX. itd. itd. . . . se bo torej moral braniti sam papež?! Sam Leon XIII.?! Sivolas starček, ki vlada vesoljno cerkev, ta naj sam odgovarja na liberalne laži »Slovenskega Naroda«?

O brezvestna nesramnost! Cerkev sama naj se spuščana umazano torišče liberalnih časnikarjev? Če ti ljudje, ki so zmožni zapisati v »Slov. Narodu« take reči, niso »brezvestni«, hudičevi časnikarji, potem ne vemo, kaj je »Narodove« podlistkar mislil pod tem imenom, ko je pisal l. 1884. o najetih, lažljivih, brezvestnih, hudičevih časnikarjih!

Z nesramnostjo »Narodove« se more meriti le še stupidna nevednost!

Znana je vsem Taxilova afera. Kaj ima z njo opraviti papež? Prav nič! Ali je morda papež s kako encikliko potrdil spreobrnjenje Taxilovo, ali je odobril njegove nauke? Nikdar! »A papež je verjel, da se je Taxil res spreobrnil!« Mogoče da, mogoče ne. Recimo, da je verjel! Kaj zato? Kaj sledi odtod proti njegovi nezmotljivosti? Kdaj je trdila katoliška cerkev, da je papež vedno nezmotljiv, tudi v privatnih stvareh, v osebnih sodbah in mislih? Kdaj je trdila cerkev, da papež gleda v srca? da nezmotljivo more ločiti hianca in licemerca od skesanega konvertita? Naj pove »Narod«, kdaj? In vendar se kljub temu »Narod« zopet že v drugo, tretje, norčuje iz papeževe nezmotljivosti!

Ali ni to monstrozna nevednost? Katekizma se pojdi učiti z otroki samosrajniki, potem se le govorite o katoliški cerkvi! Toda nevednost?

Če kak jud kvasi take neumnosti o cerkvi, je verjetno, da jih kvasi iz nevednosti. Penizki so le še tako nesramni kakor nevedni! Toda da bi izmed slovenske inteligence kdo bil tako neumen in zabiti? Tega ne moremo verjeti, tudi ne o Tavčarju in Malovrhu!

»Slovenski Narod« nosi na čelu pečat infernalne zlobe! Le ta je zmožna tako pisati, tako zasmehovati vse, kar je slovenskemu ljudstvu dragega in svetega! Le infernalna zloba, ki je pogazila v sebi vse, vse zamorila s frivolnim cinizmom, le ta je zmožna tudi drugim ognusiti vse!

Zato pa še enkrat kličemo slovenskemu ljudstvu: Doklej še? Doklej bodo pošteni, resnobni možje še prenašali to sramoto, da bi v njih kraj, njih vas zahajal tak list, ki se roga vsemu, kar je še svetega? Doklej bodo še pošteni in resnobni možje hodili k njim v hišo, ki jim je »Narod« evangelij? Doklej še bodo poslušali take ljudi? Kdor ima »Slovenski Narod« na mizi, kdor ga bere, brani in širi, s tem nobene zveze! Komur je dražji »Narod« kakor Kristus, katoliška cerkev, papež in škofje, ta ni vreden vašega prijateljstva! — Svoji k svojim!

Slovenske tožbe.

(Govor posl. dr. Gregoreca.)

V debati o vladnem programu je od slovenskih poslancev dne 2. sušca prišel na vrsto dr. Gregorec. Njegov govor se glasi:

Visoka zbornica! Po tem živahnem in zanimivem govoru (dr. Stranskega) je težko nadaljevati debato. Vendar hočem kratko govoriti po svoji moči in vesti.

Gospodarski del v programu nove vlade ugaja vsem strankam. Želeli pa je, da se tudi uresniči in ne ostane prazna obljuba.

V upravi obljubuje nova vlada nepristransko poslovanje, ker pravi, da stoji nad strankami. To je toliko res, ker noben minister ni poslanec. Vendar pa imajo večje stranke svoje zaupnike v kabinetu.

Poljaki in Čehi imajo svoja zaupnika, ki moreta vsak svoj narod braniti proti krivicam. V tem srečnem položaju mi Jugoslovani nismo bili in sedaj nismo.

Nad 30 let že imamo ustavo. Izrabilo se je že mnogo ministerstev in ministrov, toda Jugoslovani še ni bilo med ministri.

V Avstriji, Ogerski, Bosni in Hercegovini je okoli 6,300.000 Jugoslovancev, ki imajo svoje sorodnike na ostalem Balkanu. Ti so po svoji legi med italijanskim in balkanskim polotokom velikega pomena za našo državo.

Toda, gospoda moja, kako počenja jo z njimi. Z žalostjo moramo reči, da se čutimo tujce na svoji zemlji. (Čujte!)

Ko je bil mažarski general Szapary tepen, imela sta hrvaški general Filipović in Srb Jovanović za Avstrijo osvojiti Bosno in Hercegovino; toda upravljati teh dežel nista smela. Umakniti sta se morala Nemcem in Mažarom.

Povsod nas porabijo, v armadi in pri davkih, toda ministerski sedeži so nam zaprti.

To pa ima slabe posledice za nas in za vladu. Mi nimamo zagovornika proti birokraciji. Ko bi imeli svojega ministra, ne bila bi mogoča imenovanja takih uradnikov, kakor se je to v zadnjem času zgodilo.

Pa tudi za vladu to ni dobro, ker se ne more dobro poučiti o naših razmerah, željah in zahtevah. Vlada se mora vedno zanašati le na poročila birokracije. In kdo so ti birokratje? To so pri nas vsaj na višjih mestih skoraj sami naši nasprotniki, ljudje, ki

nas ne poznajo, o nas nočejo slišati, ki o nas sodijo s predsodki, in ki mislijo, da izvršujejo velika dela, ako duše jugoslovanske gibanje. Ti birokrati so naši najhujši nasprotniki v narodnem oziru. Zato pa se na jugu dogajajo neverjetne stvari.

Tako so bili v Trstu trije ces. namestniki. Ti so dosegli, da nekaj tisoč Italijanov gospoduje v vsem Primorju nad slovansko večino. Iz hvalečnosti so minolo leto Italijani z največjim sijajem vsprejeli M. Garibaldija in avstrijski Lloyd mu je dal na razpolago svoj parnik.

V Istri je okoli 20.000 hrvaških otrok brez vsacega pouka, a z avstrijskim denarjem podpirajo italijanske šole v Turčiji in Albaniji.

Kranjski Slovenci so se dolgo borili z birokracijo. predno so dobili večino v dež. zboru. Tudi uprava stolnega mesta Ljubljane je v slovenskih rokah. Toda v Ljubljani ni še trga Bismarcku na čast. (Klic: To se more še zgoditi.) V Ljubljani ne, dokler je Slovenec župan.

L. 1859 so bili v vojnem ministerstvu na Dunaju v velikem strahu, da bi Garibaldi s svojimi četami udril v Dalmacijo in na Ogersko ter provzročil vstajo. In kaj so storili? Poslali so v Dalmacijo generala Rodića, prvega ces. namestnika jugoslovanske krvi. In ta je jugoslovanski večini v deželi pridobil veljavo in v kratkih letih so zginili Italijani. Danes bi Garibaldi ne našel v Dalmaciji Italijanov za vstajo.

Danes se mnogo govori in piše o velikih koristih, katere naj Avstrija brani na Balkanu. Država se tudi trudi, da bi si pridobila zaupanje slovanskih rodov na Balkanu. A to se ne zgodi, da bi Avstrija res pridobila simpatije balkanskih Slovanov, dokler zatira doma svoje Jugoslovane.

Vlada tudi naglašja, da je rešitev narodnega vprašanja njena sveta dolžnost. V ta namen je sklicala k obravnavam zaupnike obeh strank. Ali se to posreči, tega ne vem. A to se nam Jugoslovonom čudno zdi, da si je vlada izbrala dve deželi za spravo, koder so Nemci v manjšini. O deželah pa, koder so Slovani v manjšini, vlada molči. (Tako je!) Celo Šlezijo je vlada izločila. In vendar je znana stvar, da Slované v Šleziji, posebno pa Slovence na Koroškem in Štajerskem mnogo bolj zatirajo, nego nemške manjšine na Češkem in Moravskem.

Nemška manjšina na Moravskem ima večino v dež. zboru ter gospodari z dež. financami in v šolah. Ko so Nemci se imeli večino v češkem dež. zboru, so gotovo tudi za se skrbeli. Ko pa so Čehi dobili večino, so vsoučilišče prepustili Nemcem, razdelili dež. kulturni svet in dež. šolski svet; in tako imajo Nemci na Češkem glede šolstva že svojo avtonomijo. Sedaj Nemci zahtevajo še razdelitev okrajev po jezikovnih mejah in varstvo svojih nemških šol v čeških krajih.

Kako vse drugače se godi slovenskima manjšinama na Koroškem in Štajerskem! Tu prebiva nad pol milijona Slovencev, ki nosijo vsa bremena s svojimi nemškimi sodeželani; toda odtegujejo jim vsa kulturna sredstva.

Dočim slovenska večina na Kranjskem 4% nemškega prebivalstva dovoli vsako pravično stvar, odreka nemška večina na Koroškem in Štajerskem nam Slovincem najpotrebnejše stvari (Tako je!), celo ljudske šole. (Baron Hackelberg: Saj ljudje sami za-

htevajo nemške šole! — Klici: To so izdajalci!)

Leta in leta leže prošnje za slovenske šole, a odgovora le ni. Tudi na pritožbe ministerstvo ne odgovarja, da Slovincem zapira vrata do upravnega sodišča.

Slovenski šoli v Velikovecu niso dali pravice javnosti, a nemški »schulverein« sme brez vseh ovir ustanavljati nemške šole na Štajarskem, Koroškem in Kranjskem. Če kje, je ravno na Koroškem in Štajarskem treba braniti slovensko manjšino proti silovitosti germanizacije.

Vlada je obljubila, da bode svoj čas predložila nasvete glede jezikovnega vprašanja. Jaz upam, da bode vlada te načrte predložila državnemu zboru. V prvi vrsti pa je treba zakona v varstvo narodnih manjšin. V ta namen je »Slovenska krščansko-narodna zveza« dne 16. grudna m. l. predložila dotičen načrt zakona. Ta načrt je tiskan in tako splošen, da se more prikrojiti za vsako deželo. Ako ta predlog pride v obravnavo, bomo Slovenci pazljivi učenci Nemcev na Češkem. Kar Nemci zahtevajo za se, to je menda pravično in potrebno tudi za nas. (Tako je!)

Zahtevali bomo:

1. V slovenskih krajih na Koroškem in Štajarskem mora slovenski jezik v šoli, uradu in javnem življenju biti popolnoma ravnopraven z nemškim.

2. Pri deželnih vladah v Celovcu in Gradcu se morata ustanoviti slovenska oddelka, ali pa v Mariboru poseben oddelk ces. namestništva za Spodnji Štajar.

3. Na mesto kmetijske družbe zahtevamo dež. kulturni svet z nemškim in slovenskim oddelkom.

4. Za slovenske sodne okraje na Koroškem in Štajarskem zahtevamo nadsodišče v Ljubljani.

5. Za Slovence na Koroškem in Štajarskem zahtevamo slovenske ljudske šole. V ta namen naj se razdeli dež. šol. svet v dva oddelka s posebnimi deželnimi in okrajnimi šol. nadzorniki.

Dalje želimo zakonitih določeb za šole manjšin, slovensko vsoučilišče v Ljubljani, premembo dež. reda in dež. volilnega reda. (Posl. Resol: Da se ne vpelje splošna, direktna in tajna volilna pravica!) Malo potrpite, g. kolega!

Kaj pa naj se zgodi, ako zbornica ne sklene jezikovnega zakona za vso državo? Ponesrečil se je potem zadnji poskus. Razmere se ne bodo zboljšale, ako vlada razpusti državni zbor in razpiše nove volitve na podlagi sedanjega volilnega reda, ker pridejo v zbornico še radikalnejši življi.

Bilo bi najbolje, da se ustava vsaj nekoliko predrugači, kakor je to že pred 25 leti nasvetoval priznani nemškoliberalni vodja, dr. Rechbauer. V gosposko zbornico naj se odpošljejo tudi odposlanci dež. zborov. Za poslansko zbornico pa naj se vpelje splošna, direktna in tajna volilna pravica. (Dobro!) Tako bi bilo morda najbolje, kakor kaže vzgled v Nemčiji.

Mislím, da bi taka poslanska zbornica preje rešila jezikovno vprašanje in se potem lotila važnih in nujnih gospodarskih ter socialno političnih vprašanj.

Tako bi se Avstrija pomladila in prerodila in bi mogla klicati svojim sovražnikom: Austria erit in orbe ultima! (Živahna pohvala.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 7. marca.

Podpredsednik Lupul se je udal želji desniških zastopnikov in pa tudi vladi, kateri je bilo mnogo na tem, da se čim prej reši za desnico in potem za parlament nevarna kriza. Na resna pripovarjanja tudi od strani ministerskega predsednika Koerberja je posl. Lupul resigniral na mesto drugega podpredsednika ter prepustil to mesto bržkone kandidatu Čehov in Jugoslovanov, posl. Začku. Ta korak je bil povsem umesten, kajti posl. Lupul zastopa le peščico bukovinskih poslancev, katerih pa večinoma ni v zbornici, mejtem ko večje parlamentarne skupine nimajo v predsedstvu nobenega zastopnika. Marsikdo se po pravici čudi, kako je prišla parlamentarna večina do tega kandidata v predsedstvu, ko je imela na razpolago dovolj sposobnih mož večjih parlamentarnih strank. Posl. Lupul bo odškodovan za svojo požrtovalnost s kak primerno službo, kakoršne si je želel po poročilih listov, in zadeva bo s tem definitivno rešena.

Vojni odsek te dni marljivo razpravlja o vladni predlogi glede dovolitve vojaških novincev, toda čim bolj se mudi vladi, ker so vojaški nabori pred durmi, tem manj napreduje delo v odseku. Skoro v vsaki seji tega odseka je na dnevnem redu vprašanje o kršenju nevtralnosti v sedanji vojski od strani naše monarhije. Na razna vprašanja je odgovarjal včeraj domobranski minister grof Welsersheimb. Rekel je med drugim, da zadeva glede nakupovanja konj na Ogerskem ne spada v področje avstrijskega parlamenta, o naročilih pri Škodovi tovarni za topove vojna uprava ni poučena, 2000 sedel se je res »zamenjalo v interesu voj. uprave«. Tudi 5000 patron je poslala vojna uprava v Anglijo, a le zato, ker jih tovarna potrebuje pri naročenih topovih. Ministrova izjava je v marsičem zanimiva, posebno pa glede nakupa ogerskih konj. Pri tej seji sta se oglašila tudi slovenska poslanca Pogačnik in Pfeifer. Prvi je ponovil svoj znani predlog, v katerem se zahteva, naj se odpravi žrebanje pri naborih, ker je to v pre mnogih slučajih kvarljivo posebno za kmečko prebivalstvo. Posl. Pfeifer se je pa pritoževal nad porabo orožnikov za policijsko službo.

V gospodski zbornici se je pričela včeraj razprava o znani vladni izjavi. Te vrste razprave sicer v tej zbornici niso navadne, ker se je o vladni politiki razpravljalo navadno pri proračunski razpravi. Ker pa letos ni na dnevnem redu ne proračuna, ne proračunskega provizorija, so se stranke v gospodski zbornici poslužile kar te prilike, da povedo svoje misli in želje. Govorilo se je kajpada o potrebi resnega dela v parlamentu ter o češko-nemški spravi. Resne opozicije od strani govornikov v gospodski zbornici se vladi ni treba bati. Pač pa so člani grof Tarnovski, Zoll in tovariši resno prišli vladu v interpelaciji glede stroge preiskave v ženskem samostanu v Ketnyju, ki se je izvršila v kljub odločnemu protestu predstojništva na zahtevo žida Araten, ki je trdil, da je v tem samostanu zaprta njegova hči, kar se je pa seveda dognalo kot povsem neresnično. Vlada bo tukaj morala pojasniti to nečuveno židovsko predrznost.

Češt in armadni jeziki. Češki »Radikalni Listy« poročajo, da so okrajni za stop v Karol. Dolu ter zastopa občin Pisek in Sobieslava sklenili, da ne bodo sprejemali nemških dopisov od vojaških oblastev. Ta sklep je dal povod poveljništvu 8. voja, da je izdalo povelje vsem polkovnim poveljništvom na Češkem, v katerem se zapoveduje, naj se s temi tremi oblastvi ne občuje več direktno, marveč naj se v vsakem potrebnem slučaju izposluje posredovanje okrajnega glavarstva. Kako si vojna uprava predstavlja to posredovanje, ni pojasneno, misli se pa, da bodo dohajali nadalje vsi dopisi takim »neposlušnim« zastopom potom okrajnih glavarstev. S tem bodo ti zastopi vsekako nekaj dosegli, ker je pričakovati, da okrajna glavarstva ne bodo dopisovala v blaženi nemščini.

Avstrija in nevtralnost v sedanji vojski. Vsi nemški listi, strogo oficijozne liste izvzemši, se v poslednjih dneh obširno pečajo z nakupom ogerskih konj v namene

angleško-burske vojske. Najstrožje se obsoja prekršenje nevtralnosti v prilog Angliji. Pravijo, da se vrše v tem oziru resni dogovori mej zunanjim ministrom Goluchovskim in Szellom ter neki tudi že mej našo in pa nemško diplomacijo. V koliko so te vesti istinite, se sedaj še ne da kontrolirati, ve se le, da Kruppova tovarna ob času vojske ni smela odposiljati novih topov.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 7. marca.

90letni jubilej sv. Očeta proslavi prihodnjo nedeljo »Slov. kršč. soc. zveza« na posebno sijajen način. V nedeljo zvečer ob 7. uri predstavljal bode dram. odsek »Zveze« prekrasno krščansko dramo v štirih dejanjih »Mlini pod zemljo ali zadnje ure paganstva v Rimu«. Slovenski pesnik je za to priliko zložil vnet prolog. Igri sledi pomembna žva podoba. »Zvezin« tamburaški klub nastopi z novimi točkami. Sedeži po 1 gld. do 30 kr. se prodajajo od jutri naprej vsak dan dopoldne pri hišniku »Kat. Doma« in zvečer od 7. do 9. ure ter na večer predstave pri blagajni. Odbor »Zveze« se nadeja najmnogobrojnejše udeležbe, da tako velikemu socijalnemu papežu ob zadnjih nesramnih napadih slovenskih liberalcev pokažemo udanost in spoštovanje.

»Papeževa kletev«. V sinočnjem podlistku smo pojasnili, kdo si je izmislil to neumno kletev ter jo podvrget katol. cerkvi. »Slovenski Narod« je seveda dosti nesramen in že naprej vpije, da nič ne prekliče, dokler rimska kurija sama oficijelno ne pošlje popravka. Leon XIII. sam naj menda popravlja »Narodove« laži na podlagi § 19. Tudi to »Narodovo« zahtevo smo dostojno osvetili v današnjem članku. Omenimo le še to. Čudimo se zares slovenski inteligenci, kako more take budačnosti resno verjeti! Ali res velikemu filozofu in diplomatu Leonu XIII. ne prisoja niti toliko takta, da Leon ni zmožen zapisati takih bedastih stvari, kakor mu jih podtika »Narod«? Leon naj preklinja ljudi z izrazi, ki jih je zapisal »Narod« — naj se nam ne zameri, da jih zopet ponatisnemo, ker so tako značilni za nivo »Narodovega« poštenja — »mingendo et cacando«, »kadar bodo opravljali svoje naravne potrebe«! Ali so res Slovenci tako neumni, da že take stvari verjamejo?

»Narodova« umazana nesramnost. »Slov. Narod« je še vedno prepričan, »da papeževa kletev ni zlagana in izmišljena, nego je bila resnično izdana, to pa toliko bolj, pravi, ker smo v raznih listih (najbrž v »Arbeiter Zeitung«?) čitali, da je ta kletev sestavljena po starodavni predpisani šablono, katere se drži vsak papež, kadar koga prekolne«. In to pišejo juristi v »Narod«? Juristi, ki so študirali tudi cerkveno pravo, še nikedar niso brali formule za ekskomunikacijo? Naj vendar pogledajo v kak »Pontificale Romanum«, kjer je opisan ves obred in tudi formula za ekskomunikacijo! In če pogledajo »Narod.« juristi še v kak »leksikon«, bodo našli, da sta obred in formula stara letos ravno tisočlet! In našli bodo, da tudi pred tisoč leti, »v mračnem srednjem veku«, ni bilo v formuli nič tistih neumnosti, nič o »mingendo in cacando«, kakor jih »Narod« podtika — Leonu XIII. Našli pa bodo tudi, da na primer Pij IX. niti s to formulo ni izobil Viktorja Emanuela! Kaj naj torej rečemo o ljudeh, če resno sami verjamejo take budalosti? Take potencirane neumnosti mi ne moremo pripisovati nikomur! Tega, kar »Narod« piše, je zmožna le potencirana zloba!

Zgražali so se nad »strašno papežovo kletvijo« pobožni klafarski hlapci pri »Narodu«. Kaj, in nad zlobnim podtikanjem take intamne laži milemu papežu Leonu XIII. naj se pa ne zgražaj vse, karkoli se čuti v sebi ono, čemur pravimo — vest?

Čakali so! Več tednov so »Narodovci« nalašč čakali, predno so po čifutskih listih ponatisnili »papežovo kletev«, misleč, da vendar izide izjava poklicanih tak-

torjev proti nji, da bodo tisti, ki vedo, če je bila kletev izdana, to zanikali. — O brezramna nesramnost! Čakali so, to je res, o tem se je govorilo tudi po Ljubljani, toda zakaj? Da bi videli resnico? Nobenega očesa ni več pri »Narodu«, ki bi bilo še dostopno resnici! Čakali so zato, da bi starčku v Vatikanu pritisnili podlo zausnico — za 90-letni god! Ali so to še ljudje?!

Prešernova slavnost na Dunaju.

Dne 7. t. m. priredi slovensko dijaštvo na Dunaju povodom stoletnice Prešernovega rojstva pomembno slavnost, da tem potem tudi eno počasti prvega slovenskega pesnika. V ta namen se je sestavil poseben komite, v katerega so se vabili zastopniki raznovrstnih dunajskih slovenskih dijaških društev, le »Danica« ni dobila nobenega poziva za sodelovanje. Ne vemo, po čem vplivu se je to zgodilo, pač pa moramo reči, da izvestni krogi ne morejo tudi ob takih prilikah opustiti svojega separatističnega stališča, da hočejo doledno utajiti slovenski značaj »Danice«. Ker se je pa društvo nazadnje vendar na slavnost samo vabilo, je to z ozirom na dejstvo, da se boče tu slavil naš pesnik Prešern, pripravljavnemu komiteju poslalo naslednjo izjavo: Zahvaljujoč se za poslana vabila javlja slov. kat. akad. društvo »Danica« slov. komiteju, da se kot slovensko akademično društvo udeleži Prešernove slavnosti, protestuje pa proti postopanju slov. komiteja, kateri je pri prirejevanju te slavnosti »Danico« prezrl, dasi je slovensko, celo — slovensko društvo.

Račun za Jeranovo dijaško mizo za mesec januarij in februarij: Dijakom za hrano v ljudski kuhinji za jan. 187 gld. 56 kr., za februarij 169 gld. 81 kr., torej za oba meseca 357 gld. 37 kr. Za stanovanje, hrano po stanovanjih, za šolske in druge potrebe za januarij 72 gld. 60 kr., za februarij 64 gld. 90 kr., torej 137 gld. 50 kr.; vse skupaj je bilo plačati 484 gld. 87 kr. Dohodkov je bilo v tem času 390 gld. 80 kr. — Napredek podpiranih dijakov je bil ob pol leta prav dober, zato se oskrbništvu tudi z naprejš priporoča za podporo dijakov. Darovi naj se pošiljajo kanoniku Kalanu — V Ljubljani 7. marca 1900. — Oskrbništvo Jeranove dijaške mize.

Iz Novega mesta. Kdo je simuliral, ali cigan Simon Held ali gospod oficijelni dopisnik ljubljanskega uradnega lista? Na kateri strani je bil cinizem? Novomeškemu dopisniku ljubljanskega uradnega lista v prevdarek. Znana je še notica ljubljanskega uradnega lista o Simonu Heldu, ko je kripljuval in da se mu je v uradnem listu podtaknilo, da simulira. To notico iz Novega Mesta so ponatisnili tudi drugi listi, med njimi tudi »Slovenec«. Gospod c. kr. okrajni in sodnijski zdravnik dr. Vavpotič je že tedaj konstatiral, da je bil Held jetičen in da ni simuliral. Simuliral je torej gospod oficijelni dopisnik iz Novega Mesta. To je tudi natančno dokazala obdukcija trupla tega obešenca. Na kateri strani je cinizem? Ljubljanski uradni list je namreč v ponedeljek pisal, »da je Helda cinizem še le zapustil, ko je nastopil zadnjo pot«, »da se je predrzno vedel« itd. Vsi, ki smo zadnji dan in zadnje ure s Heldom opraviti imeli, lahko pričujemo, da pri njem ne more biti govora o cinizmu in tudi ne o predrznem vedenju ta časa. Ali je znabiti to cinizem, če prosil gosli, misleč, da mu po postavi morajo zadnji dan take in jednake želje spolniti, in če se mu želja od strani jetničarjev in žandarjev ne spolnuje, se kaže nekoliko nevoljnega in žalostnega, dokler ga duhovnik ne potolaži? Ne, to ni cinizem, ker vsak ve, da cigan silno ljubi svoje gosli. Ali je znabiti to cinizem, če je miren, ali morda znabiti to, če tudi žandarjem pove, da hoče z mirno vestjo pot v večnost nastopiti? Ali je to cinizem, če zadnjo strašno noč skoraj nič ali le malo spi, pač pa je miren? Ali je to cinizem, če moli, če se spove, če prejme presveto Rešnje Telo? Ali je znabiti to cinizem, če nastopi svojo zadnjo pot z zvezanimi rokami v spremstvu rabeljna, njegovih pomočnikov, jetničarjev, žandarjev in duhovnika, in če nekoliko plašljivo in trepetaje si to spremstvo ogleda? Ne, to ni cinizem, pač pa je cinizem tam, kjer se v takih resnih trenutkih pod takimi okoliščinami hoče cinizem videti, ali o njem govori ali piše. Held se ni cinično vedel,

ampak udal se je svoji usodi, ker mu je sveta vera dala tolažbo. Gospod oficijelni dopisnik! Krščanstvo imenuje tako vedenje ne cinizem, ampak mir vesti. Solze smo v Heldovih očeh tudi videli preje, ko ste jih Vi zagledali. Gotovo se je Vam zdelo sobotno poročilo o tej žalostni zadevi premalo pikantno in ste mislili, treba bo še nekaj časnikarskih »ocirkov« dodati, da bo Heldova smrt bolj romantična. Ali bi znabiti raje videli, da bi bil Held trdovraten ostal in se ne spokoril? To menda vendar ne! Gospod oficijelni dopisnik! Užalostili ste novomeško duhovščino in Novomeščane, ki so za Helda molili, da bi se z Bogom spravil, in to ste storili s svojim nepremišljenim dodatkom. Malo več previdnosti bi bili tudi pričakovali od uredništva ljubljanskega uradnega lista, ki je vendar sobotno poročilo svojega dopisnika pred seboj imelo, iz katerega je bilo vendar razvidno, da pri Heldu zadnji dan in zadnje ure ni moglo biti govora o cinizmu in o predrznem vedenju.

V Novem Mestu, dne 6. marca 1900.

Dr. Elbert,

inful. prošt in mestni župnik.

Nadina Slavljanska je včeraj potegnila ljubljansko občinstvo za nos. Njen zbor ni došel v Ljubljano, ker se je ustavil v Mariboru. V Ljubljano je prišlo ruske pevce poslušat mnogo občinstva z dežele, seve zaman. — V Gradcu je Nadina Slavljanska priredila velik »škandal« za »velemiško« mesto. Zbor je zapel tudi jedno slovensko pesem. Navzočni Slovenci so z burnim ploskom pozdravili slovensko pesem ruskih pevcev.

V Kamni gorici se snuje »Delavsko bralno društvo« se sedežem v Kamni gorici in je pravila sl. c. kr. dež. vlada dné 1. t. m. potrdila.

Izjubljene reči. Uršula Mazi, šolska učenka, je izgubila srebrno uro, vredno 16 K. Ivan Ahlin izgubil je v Tivoljskem drevoredu desetak. Adolf Kaiser izgubil je zlat ključek, vreden 16 K.

V konkurz sta prišla tukajšnja trgovca Bilina in Kasch v Židovskih ulicah.

Zagrizenec. Poročali smo, s kolikim veseljem so sprejeli Barkovljani novega slovenskega župnika. Tamošnji italijanski učitelj pa ni delil z ljudstvom tega veselja. Po šoli je zaprl vse tiste učence, ki so se udeležili župnikovega vsprejema.

Konj splašil se je hlapcu Antonu Mlarkarju dne 6. t. m. zvečer. Pustil je konja na Glincah pred Travnovo gostilno in postavil za varuha nekega dečka. Konj je dirjal po Tržaški cesti proti tobač. tov. ravno ob času, ko so šli delavci in delavke iz tovarne. Poskusilo je več delavcev konja vstaviti, a se jim ni posrečilo. Delavke, katerih je vse mrgolelo na cesti, so kar cvilile, več jih je skočilo tudi v jarek ob cesti. Šele pri tovarni dobil je delavec Verbič pogum, da se je prijel za kolesel, zlezal vanj; prijel za vajete in tako vstavil konja na Bleiweisovi cesti pri dež. vladi.

55.500 članov stejejo letos vsa ljubljanska društva.

Trojčke je povila včeraj žena posestnika Grudna iz Spodnje Slivnice v ljubljanskem okraju. Dva dečka, deklica in mati so zdravi.

Zmrznil je v noči od 1. na 2. t. m. posestnik Jož. Težak iz Zgornje Slivnice, ko se je malo vinjen vračal domov.

Ubil se je minulo soboto po noči kočar Jan. Ueman iz Vrha pri Šmihelu. Vračal se je vinjen iz kantine pri Gorjančevi tovarni ter z ozke steze padel v 6 m globok prepad, kjer so ga naslednji dan našli mrtvega.

Knez morilec. Ruski knez David Orestchin se je zaročil z mlado peterburško aristokratko. Da uredi svoje družbinske razmere, odpotoval je k bratu na rodni grad v Kavkaz. Dolgo ga ni bilo nazaj. Zadrževala ga je lepa žena bratova, katera je z njim sklenila grešno zvezo. Zaročenka ni hotela dalje čakati in je odpotovala za knezom Davidom na Kavkaz. Tu je spoznala zaročencevo nezvestobo. Užaljena je hotela zapustiti grad. Takoj nato pa se je pričela širiti mej kavkaškimi aristokrati vest, da je mlada aristokratka odpotovala in da je z njo pobegnil Davidov brat in zapustil lepo

nojo ženo. Knez David je pridno širil te
si. Skoro je odpotoval tudi knez David,
njim pa je šla žalostna bratova žena.
Sedaj so dobili mej listjem v grajskem gozdu
človeško okostje. Vsled upravičenega suma
so zasledovali pot kneza Davida in ga do-
bili v severni Rusiji z bratovo ženo. Žena
»ranjkega« brata je skočila skozi okno, ko
je čula, da ju bodo aretovali. Knez David
je pripoznal, da je v navzočnosti bratove
žene zaklal brata in svojo zaročenko in bra-
tovega slugo. Oskrbnika bratovega je knez
David zastrupil. Kneza morilca so odsodili
samo na — 10letno prisilno delo v Sibiriji.

Društva.

(Občni zbor »Slovenskega pla-
ninskega društva«) vršil se bode v sredo
dne 14. t. m. in ne v soboto dne 10. t. m.
Preložili smo občni zbor radi tega na ta
dan, kor ima v soboto benefico obče pri-
jubljena umetnica gospa Polakova.

Od bor.

Izpred sodišča.

Danes je stal dr. Tavčar pred porotniki
di nekega dopisa iz Vipave v »Slov. Na-
du«, s katerim se je žalila čast č. g. vi-
pavskega dekana Erjavca. Obravnava je raz-
krila, kako lahkomišljeno in zlobno se po
»Narodu« krade čast tistim, ki ne trobijo v
njegov rog.

Sodišču je predsedoval sodn. svetnik g.
Schneditz, votanta sta bila sodna svetnika
Elsner in Hauffen, zapisnikar Konrad Vod-
šek. Dr. Tavčar se je deloma zagovarjal sam,
deloma mu je stal na strani kot zagovornik
r. Kušar. Č. g. dekan Erjavec je prišel
neobno k obravnavi ter ga je zastopal dr.
Šusteršič.

Na porotniški klopi so sedeli: Vilfan,
trгоvec v Tržiču, Pintbach, posestnik v Ra-
tečah, trгоvec Matijašič, Engelsberger, trго-
vec Tržiču, Rom, posestnik, Hinterlechner,
čevljarški mojster, Ihl, trгоvec, Pauer, pe-
kovski mojster, Dragatin, prodajalec klavirjev,
Tambornino in Bamberg iz Ljubljane in Černe
iz Kranjskegore.

Predsednik je naznanil, da je ugovor
r. Tavčarja proti obtožbi jvišje sodišče v
radcu odbilo uvaževaje, da je dr. Tavčar
janje obstal, in določilo, da naj sodi po-
rotniška klop, ako ima zasebni tožitelj uzrok
soditi, da žaljenje meri nanj.

Zapisnikar prečita naslednjo

obtožbo:

Dr. Ivan Tavčar je kot šefredakter v
Ljubljani v »Narodni tiskarni« izhajajočega
dnevnika »Slov. Narod« dal v št. 138 tega
dnevnika z dne 19. junija 1899. natisniti
dopis »Iz Vipave, 16. junija«, vsebujoč sle-
deči odstavek: »Konečno naj omenimo še
par besedij v obrambo nemega, a zvestega
Hrovatinovega sultana, ki noče klerikalcem
dati, kako župan čuje nad ponočnim nra-
vostnim življenjem. Gospodje, to je zelo
spolzka pot, v nevarnosti ste, da padete. Ko
bi znalo vipavsko farovski zidovje govoriti,
pripovedovalo bi nam zgovorno o stvarih,
ki presežajo daleč vse to, kar si o bajno-
razkošnih haremih turških »sultanov« domi-
šljujemo; dogodki, ki se niso in se brzkone
tudi ne bodo nikdar dogajali po samotnih
hišah, kajti kaj tacega si more izmisliti sam
hudič Bitra...! Pomislite malo nato, kaj

ljudje šepetajo o pritličju hiše, v kateri
nastanjena naša katoliška posojilnica, in
tako dalje. To je celo za liberalnega Hrova-
tinovega »sultana« preveč!« ter tako zaseb-
nega obtožitelja očitno in v natisnjenem
delu, po znamenjih, ki se njemu prilegajo,
ne pripoveduje nikakih dogodkov, dolžil
zaničljivih lastnostij in mislij in izročil jav-
nemu zasramovanju; zakrivil je s tem pre-
grešek zoper varnost časti po §§ 491 in 493
az. zak. ter naj se kaznuje po § 493 k. z.

Zasebni obdolžitelj predlaga, da se:

1. določi glavna razprava pred c. kr.
deželnim kot porotnim sodiščem ljubljanskim,
pristojnim po §§ 484, 486 k. p. r. in čl. VI.
A. zak. z dne 23. maja 1873 št. 119 d.
z. in

2. da se pri glavni razpravi prečita in-
kriminovan dopis iz Vipave z dne 16. ju-
nija in kaz. ekstrakt pred r. št. 12.

Razlogi:

Ljubljanski politični dnevnik »Slovenec«
med črtami večkrat očital vipavskemu
županu Hrovatinu, da lazi po noči k neki

ženski, pri kateri ostaja čez noč, medtem
ko njegov mesarski pes, imenoma »sultan«,
pred dotično hišo celo noč na straži leži.
Kot nekak odgovor na to očitjanje poslal je
iz Vipave na uredništvo »Slov. Naroda«
dopis, kateri sklepa z inkriminovanim od-
stavkom, ki sramoti življenje v vipavskem
župnišču in je postavlja še na nižjo sto-
pinjo nego vse kar se dogaja v javnih sra-
motnih hišah. Ta dopis se je predložil ob-
tožencu kot glavnemu redakterju »Slov. Na-
roda«, da on odloči, se li sprejme ta dopis
v list ali ne. Obtoženi je dopis revidiral in
razžaljivi sklepni stavek namenoma pu-
stil, češ, da se mu je videl dopis umesten,
da se enkrat »sultanovanju« konec stori.
Odredil je natis tega dopisa v »Slov. Nar.«,
na kar ga je imenovani časnik v št. 138 z
dne 19. junija 1899 v resnici priobčil.

Obtoženi dr. Ivan Tavčar vse predsto-
ječe izrecno priznava. Zaničuje le, da bi se
sklepni odstavek obračal zoper osebo zaseb-
nega obtožitelja, in se izgovarja, da se ta
odstavek tiče dogodkov, ki so se baje vršili
pred dekanovanjem zasebnega obtožitelja v
vipavskem župnišču. Toda ta izgovor je
prazen. Če je obtoženec hotel opozarjati na
dozdevne prejšnje dogodke v vipavskem
župnišču, potem bi bil to lahko v članku
povedal. Tega pa ni storil, temveč je
dopis nameroma v taki obliki dal natisniti,
da vsakdo, ki vzame list brez predsodkov roko,
uvidi, da se nanaša na čas vipavskega služ-
bovanja zasebnega obtožitelja in da se hoče
iz osvete radi »Slovenčevih« proti županu
Hrovatinu naperjenih člankov, zasebnega
obtožitelja pred svetom osramotiti. Zasebni
obtožitelj je kot župnik in dekan hišni go-
spodar vipavskega župnišča, v kojem sam
prebiva in za kojega dobro ime je odgovoren,
in tej hiši se očita v inkriminovanem dopisu,
da je slabša nego vsaka sramotna javna hiša!
Jasno je, da mora tako pisarjenje javno sra-
motiti hišnega gospodarja, ga iz-
ročati javnemu zasmehovanju. Inkriminovani
odstavek ne pripoveduje ničesar o pretek-
losti, marveč govori le o sedanjosti
in še pristavlja: »Pomislite malo na to, kaj
si ljudje šepetajo o pritličju hiše, v kateri
je nastanjena naša katoliška posojilnica«.
Posojilnica v vipavskem župnišču pa je na-
stanjena šele par let in se je sploh šele
ustanovila za časa vipavskega službovanja
zasebnega obtožitelja, ki je v vodstvu poso-
jilnice glavna oseba.

Objektivna sposobnost inkriminovanega
odstavka, zasebnega obtožitelja kot gospo-
darja hiše, koje nivo se postavlja še pod
oni sramotne javne hiše, pred
svetom osramotiti, je brezdvomna. Brez-
dvomno je pa tudi, da je ta sramotilna ten-
denca obtožencu — ki je vendar omikan
človek in še celo advokat! — takoj jasna
bila. Saj to še v svojem zagovoru deloma
sam potrjuje: To obojno pa popolnoma za-
dostuje za objektivni učinek in subjektivno
krivdo. Obtožba je torej utemeljena.

Dr. Tavčar izjavlja na to, da se ne čuti
krivega. Dopis se mu je zdelo potrebno pri-
občiti, da vrne vipavski duhovščini napade
v »Slovenec« in ji dati, kar ji gre. On je
pregledal dopis in pregleduje »Naroda«, kot
predsednik »Narodne tiskarne« ter hoče skriti
svoje »šefredakterstvo« »Slov. Naroda«.
Glede nekdanjih razmer v vipavskem žup-
nišču ponuja dokaz resnice in predlaga taj-
nost obravnave. Bil je mnenja, da se bode
marsikaj govorilo o njegovem prijatelju Hro-
vatinu.

Sodišče sklone tajnost obravnave.

Dr. Tavčar se opravičuje radi inkri-
minovanega dopisa s tem, da je sešeno
»klerikalna stranka« brezobzirna ter se spušča
na poštenega človeka, ki je njegov prijatelj
ter se piše za Hrovatina. Tega reveža je
»Slovenec« preganjal tako, da ga radi sul-
tana še tožiti ni mogel. Tako kot Hrovatin
stori vendar vsak mej nami. (!!) V obrambo
Hrovatinovo je bil pisan dopis o vipavskem
farovžu, ne pa fajmoštru, in dopis se ozira
na preteklost. »Kaj bodo hodili gospodje na
solnce, ko imajo maslo na glavi«, potem pa
trdi, da na dekana Erjavca ni mislil, ter
prične govoriti o razmerah v vipavskem
župnišču v letih 1865 do 1874, ki so se ti-
kale neduhovskih oseb.

Dr. Šusteršič je hotel podati neko
izjavo, a predsednik tega ni pustil, češ, da
ima še vedno besedo dr. Tavčar. Dr. Šu-

steršič odločno odvrne, da ima pravico v
vsakem hipu oddajati izjave, a predsednik
mu ne ugodí ter tudi noče določiti o tem
sklep sodišča, na kar si dr. Šusteršič pri-
drži pritožbo ničnosti.

Dr. Tavčar nadaljuje na to svoje pri-
povedke, deloma resnične, deloma izmišljene,
ter hoče nastopiti dokaz resnice, a niti z
besedo ne more dokazati kaj nečastnega g.
Erjavcu, kateremu nikakor ne more podtikati
kaj tacega, kar je bilo zabeleženo v dopisu
iz Vipave, ali pa da bi imel maslo na glavi.

Dr. Šusteršič pravi, da dogodb iz let,
ko dekana Erjavca ni bilo v Vipavi, nihče
ne taji, to ne spada k današnji obravnavi,
in ker se bo govorilo pri dokazovanju res-
nice o tedanjih razmerah, o še živčih ose-
bah, katerih ugled bi vsled tega utegnil tr-
peti, naj se dokazovanje onih dogodkov za-
vrne.

Dr. Tavčar je na to odstopil od tega
dokazovanja.

Votant Elsner pravi dr. Tavčarju, če
ni mislil na to, da se bode pri čitanju do-
pisa mislilo, da se namigava na sedanje raz-
mere, ker se spodbija v dopisu sedanja fakta
in tako oni, ki niso v Vipavi in katerim
niso razmere znane, lahko mislijo, da meri
očitanje na dekana Erjavca.

Dr. Tavčar ostaja na svojem stališču,
da ni mislil dekana Erjavca, če pa se sme
od nasprotne strani streljati na liberalce,
smejo ti streljati tudi nazaj, ter izjavlja, da
je njegovo mnenje da so napadi v »Slov.«
prišli iz farovških krogov, na kar konstatuje
dr. Šusteršič, da je ravno radi tega sumni-
čenja, o katerem pravi g. dekan Erjavec,
da je brez podlage, ker duhovščina ni v
zvezi z dopisi v »Slovenec«, hotel dr.
Tavčar sedanjim duhovnikom dati po glavi,
s katero naj, kakor sam pravi »ne hodijo
na solnce, ker imajo na njej puter«.

Dr. Šusteršič konstatuje, da je dr. Tav-
čar pri zaslišanjih v preiskavi dvakrat iz-
javil, da je šefredakter »Slov. Naroda«. Dr.
Tavčar se je dr. Šusteršiču udal ter je ko-
nečno pustil počivati na svojih ramah šef-
redakterstvo umazanega »Naroda«.

Dr. Šusteršič je v svojem govoru podal
najprej častno izjavo, da tožba proti dr. Tav-
čarju ni iz osvete ali osebnega sovraštva,
ampak hudo žaljeni občespoštovani vipavski
dekan, katerega časti dr. Tavčar ni mogel
tekom obravnave niti pičice slabega očitati
in ki je neomadeževana, zahteva za-
dostženja svoji osebi in stanovski časti.
Takoj umakne tožbo, ako dr. Tavčar v »Na-
rodu« izjavi, da z dopisom ni mislil na se
danjega dekana, a tega se dr. Tavčar brani
storiti. »Slov. Narod« ne čitajo samo v Vi-
pavi, ampak tudi drugod, kjer ne poznajo
vipavskih razmer, in ker je napad pisan v
prezensu, je vsak lahko mislil, da obsega
očitanja sedanji duhovščini in sedanjih raz-
mer. Naj bi napisal v dopisu, da so se nek-
daj godile čudne reči, in dekan Erjavec bi
ne tožil, a tega dr. Tavčar ni namenoma
storil, da bi se smešila sedanja vipavska
duhovščina oziroma gospodar župnišča, de-
kan Erjavec. Radi nedostajanja prostora
moramo nadalje utemeljevanje dr. Šuster-
šiča o krivdi dr. Tavčarja in opazke dr.
Tavčarja ter dr. Kušarja, ki je trdil, da je
»Narod« v nekem poznejšem dopisu kon-
statiral, da je mislil na nekdanje razmere,
katerega dopisa pa se ni predložil porot-
nikom, opustiti do jutri, povemo le še, da
je dekan Erjavec prvotno tožil »Narodovega«
odgovornega urednika, da je pa dr. Tavčar
sam izjavil, da nosi za dopis odgovornost in
da so porotniki (načelnik Engelsberger) dr.
Tavčarja oprostili z 11 proti 1 glasu.
Obravnava je pokazala, da je dekan Erjavec
brezmadežno čist, ter je s tem on in vipav-
ska duhovščina dobila sijajno zadoščenje.

Telefonska in urzobjavna poročila.

Dunaj, 7. marca. (Državni zbor.)
Predsednik naznani, da je Lupul od-
ložil mesto družega podpredsednika. —
Pri volitvi prvega podpredsednika je
bilo oddanih 317 glasov. Prade je dobil
163 glasov, Zacek 92, Steiner 7, 52
glasovnic je bilo praznih. Ko se je
Prade zahvalil, je bilo na desnici nav-
zočih le malo poslancev. Zaceka so vo-
lili Čehi in Jugoslovani. Poljaki so od-
dali bele listke. — Posl. Kaiser je nato

predlagal, da se postavi na obtožbo
bivše ministerstvo Wittek.

Dunaj, 7. marca. Vojni odsek je
v današnji seji zaključil glavno razpravo
in sklenil preiti v specialno debato.

Dunaj, 7. marca. Vlada je izjavila,
da ugodí v posameznih slučajih proš-
njam po uimah poškodovanih za po-
daljšanje obroka pri vplačevanju dolga
ali da v posebnih slučajih tudi del tega
dolga zbriše.

Dunaj, 7. marca. Govori se, da
vlada predloži zbornici načrt zakona,
po katerem se uvede 8 urni delavnik
za rudarje.

Vojska v Južni Afriki.

Z oranjskega bojišča ni dosedaj še ni-
kakih poročil o bojih mej nasprotnima si
armadama. Vrše se še vedno priprave na
obeh straneh.

Iz Natala prihaja poročilo, da je odšel
general Luka Mayer s svojimi četami čez
prelaz Van-Reenen v Harrysmith in odtod
po železnici v Bloemfontein, general Joubert
je pa z ostalimi četami odrinil proti severu
ter se nato združil z ostalimi oranjskimi, in
transvalskimi Buri na oranjskih tleh. Prelaz
Van-Reenen čuva močna buraka straža, po-
leg tega je 1500 Burov severno od Flands-
laagte za reko Sunday, kjer zavzemajo dobro
pozicijo.

Iz najnovejših poročil je pa razvidno,
da je še nekaj sto Burov blizu Laitysmitha,
s katerimi so se sprijeli deli Whitove po-
sadke v resnem boju ter se morali umakniti.

Bullerjeva zmaga pri Lad-smithu se
kaže v vedno lepši luči. Francozi in nem-
ški potniki, ki so došli te dni na kanarske
otoke, pripovedujejo, da je Buller od 35.000
izgubil blizu 10.000 mož. V Pretoriji imajo
12.000 angleških ujetnikov.

Maršalu Robertsu proti precejšnja ne-
varnost od strani ustašev v kapski koloniji,
ki prodirajo proti De Aaru in nameravajo pre-
trgati zvezo s Kapstadtom. Že sedaj se mo-
rajo Robertsovi vojaki zadovoljiti s polovično
porcijo, v slučaju vstaškega uspeha pa jim
preti prava lakota.

London, 7. marca. Reuterjev urad
poroča iz Sterkstrema 5. t. m.: Ge-
neral Gatacre, je došel v Stormberg,
ne da bi bil zadel ob kak odpor. Buri
so razdejali železnično progo, garniziji
pa niso storili nič zalega.

London, 7. marca. Reuterjevemu
uradu so došle sledeče brzjavke: Sterk-
strom 5. marca: Buri so se umaknili
iz Stormberga. — Cofoatein: Frenchova
divizija je severno od reke streljala na
sovražnikove pozicije. — Dortrecht: Ge-
neral Brabant je popolno premagal Bure.
S topovi in vozovi so se poslednji umak-
nili na celi črti. Generalova armada jih
zasleduje.

London, 7. marca. O zmagi gene-
rala Brabanta poročajo iz Dortrechta 5.
t. m.: Angleži so izgubili 5 ali 6 mož,
osvojili si utrdbo in si zboljšali svoje
stališče. Buri so se bili trdovratno ter
skrbno čuvali vsako ped zemlje.

Kapstadt, 7. marca. Včeraj je do-
šlo sem 3000 ujetih Burov.

London, 7. marca. Iz Dortrechta
poročajo: Robertsova divizija je vzela
Burom nekaj voz, mej temi jednega s
puškami, in več glav živine.

Kapstadt, 7. marca. Uradni list
objavlja proklamacijo guvernerja Mil-
nerja, ki proglašja vojno stanje v okra-
jih Prieska, Kenhardt, Britstown in
Barkly-West, ker so mnogi angleški po-
daniki zgrabili za orožje proti vladi in
se združili s sovražniki.

London, 7. marca. Reuter. uradu
poročajo: Močen angleški oddelek se je
podal iz Kimberleya proti severu. Tu
se pričakuje boja, ker so Buri razdrli
most čez reko Vaal in utrdili svoje po-
zicije.

Ladysmith, 7. marca. Reuterjev
urad poroča: Del posadke se je podal
včeraj izvan mesta proti severu, da si
ogleda teren. Zadel je ob burški oddelek
in vnel se je boj. Napada ni bilo mo-
goče izvesti. Angleške čete so se vrnile
z neznatnimi izgubami. Buri so umak-
nili svoje topove z gore Umbulwana.

Zaročenca.

(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisatelj Alessandro Manzoni, prev. I. B.—č.

(Dalje.)

Dečak se trese kakor šiba na vodi, a ne upa si več kričati. Tu pa se namah začuje na mesto njegovega drug in drugače doneč glas — prvi udarec zvona, a za tem še cela vrsta nepretrganih udarov. „Kdor je v grehu, ta je v strahu“ pravi milanski pregovor. Obema malopridnežema se zazdi, da slišita v teh udarcih svoje ime, priimek in pridevek; zato izpustita roke Menicove, potegneta svoje naglo nazaj, zazijata ter se spogledata in stečeta v hišo, kjer je bila ostala tolpa. Menico jo udere, kolikor ga noge nesó, po poti proti zvoniku, kjer je pač morala biti kaka živa duša. Ostale lopove, ki so brskali po celi hiši, prestraši zvonjenje istotako. Zbegajo se in zmešajo ter sujejo drug drugega, vsak hiti po najkrajšem potu do vrat. Sicer so bili ti ljudje navajeni vsakomur pokazati zobe; vendar se niso mogli ustavljati strahu pred negotovo nevarnostjo; le-ta naj se jim je vsaj od daleč popreje pokazala, predno bi prihrula nadnje. Griso mora porabiti vso svojo veljavo, da jih drži vkupaj, da se počasi umikajo, ne pa da beže. Kakor pes, ki spremlja čredo prašičev, teče sedaj za tem, sedaj za onim, ki se je odločil od krdele, zgrabi tega z zobmi za ušesa in ga vleče nazaj k tropu, priganja onega z gobcem, laja nad tistim, ki je baš ušel iz vrste: tako zgrabi romar Griso zdaj jednega, ki je uže na pragu, ter ga za čop potegne nazaj; zdaj prižene s palico nazaj dva druga, ki sta tudi uže blizu vrat, kriči nad ostalimi, ki brez glave tekajo semtertja ter jih nazadnje vendar zbere sredi dvorišča. „Hitro, hitro! Samokrese v roko, pripravite bodala, vsi skupaj! Potem gremo! Tako treba iti! Kdo se nas dotakne, če smo vsi dobro skupaj, tepci! Če se pa damo posamezno zasačiti, polotijo se nas celó kmetje. Sramota! „Za mano, vsi skupaj!“ Po tem nagovoru se jim postavi na čelo in gre prvi vun. Hiša je stala na koncu vasi, kakor smo uže povedali. Griso jo mahne po cesti, ki je držala iz vasi, in vsi mu sledé v lepem redu.

Pustimo jih iti svojo pot in vrnimo se k Perpetui in Agnesi, kateri smo zapustili tam nekje na neki stezici. Agnese je skušala Perpetuo kolikor možno oddaljiti od župnišča; in to se jej je tudi uže precej posrečilo. Toda kar namah se služkinja spomni, da so vrata doma odprta in hoče iti nazaj. Agnese ne more oporekati, temveč mora se vrniti ž njo, da ne bi obudila v njej suma. Vendar jo skuša nekoliko zadržavati, posebno od časa do časa, ko se je Perpetua v svojem pripovedovanju o zakonih, ki so splavali po vodi, zopet bolj razvnela. Na videz jo je zelo verno poslušala in da bi Perpetua videla njeno pazljivost in bi se klepetanje vedno zopet z nova vnemalo, rekala je sém ter tam: „Tako, sedaj vem, dobro, seveda, in potem? in on? in ti?“ Mej tem pa je imela sama pri sebi drugačne pogovore. — Bog ve, ali so uže zvunaj? Ali pa so še notri? Kakšni tepci smo vsi trije, da se nismo dogovorili za kako znamenje, kedaj bo stvar končana! Res, velika budalost! Toda storjeno je; sedaj je najbolje, če to-le zadržujem, kakor dolgo morem. Kakor vem in znam: nekaj časa bo seveda izgubljenega. — Tako hodeč in sem ter tja malo postajajoč, prideti uže blizu don Abbondijevega doma, kateri se pa še ni videl, ker je bil na poti oni vogal. Perpetua, ki je pripovedovala baš

nekaj važnega, se pusti brez obotavljanja ustaviti, in tega niti ne opazi. V tem trenutku pa se razlegne z viška doli skozi smrtno zračno tišino tja v temno noč oni prvi obupni krik dona Abbondijev: „Pomagajte! pomagajte!“ (Dalje prih.)

Umrli so:

4. marca. Terezija Kosar, gostilničarka, 49 let, Dunajska cesta 29, perforation. — Marija Müller, kuharica, 63 let, Gradišče 10, vsled raka
5. marca. Franciška Škerjanc, raznaševalca hči, 1 leto, Ambrožev trg 4, jetika
6. marca. Marija Grum, posestnica, 68 let, Poljanska cesta 54, plućnica.

V hiralnici:

5. marca. Alojzij Naglič, krtarja sin, 14 let, dementia.

V otroški bolnišnici:

3. marca. Angela Žibert, delavca hči, 9 mesecev, atrofija.

V bolnišnici:

3. marca. Josip Slapničar, delavec, 62 let, plućnica.
4. marca. Helena Podlipnik, dninarica, 30 let, jetika. — Ivan Sivec, pek, 51 let, jetika. — Marijana Kermelj, dninarica, 60 let, goba v trebuhu.

Cena žitu na dunajski borzi

dné 6. marca 1900.

Za 100 kilogramov.

Pšenica za pomlad . . .	gl. 7-57 do gl. 7-58
„ „ maj-juni . . .	7-64 „ „ 7-65
„ „ jesen . . .	7-85 „ „ 7-86
Rž za pomlad . . .	6-55 „ „ 6-56
„ „ maj-juni . . .	6-65 „ „ 6-66
„ „ jesen . . .	6-75 „ „ 6-76
Turšica za maj-juni . . .	5-39 „ „ 5-40
„ „ jul-avgust . . .	— „ „ —
Oves za pomlad . . .	5-21 „ „ 5-22
„ „ maj-juni . . .	5-33 „ „ 5-34
„ „ jesen . . .	— „ „ —

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m. srednji zračni tlak 736-0 mm.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
6. 9. zveč.	736-9	-13	brezv.	oblačno	
7. 9. jut.	734-3	-6-2	sl. jug	del. oblak.	0-0
2. 9. popol.	733-4	+15	„	jasno	

Srednja večerajšnja temperatura -17°, normale: 21°.

Lak za šolske table, non plus ultra, omogoči tako lahko pisanje, kakor na škrlji. Dobiva se pri tvrdki **BRATAEBERL** v Ljubljani, Francišanske ulice. 228 21 11-10

Vnanja naročila proti povzetju.

Naznanilo.

Slavnemu p. n. občinstvu uljudno naznanjam, da sem prevzela staro, dobro znano **gostilno na Rimski cesti št. 5**

pri „Nemškem vitezu“.

Točila bodem pristno dolensko, štajersko in istrsko vino, sveže Reininghaus-ovo pivo, kakor tudi postregla z mrzlimi in gorkimi jedili po primernih cenah.

Priporočam se tudi častitemu občinstvu z okolice, ker zraven gostilne se nahaja tudi velik hlev za živino in prostorno dvorišče za vozove

Priporočam se obilnemu obisku

odličnim spoštovanjem

Urška Traun,
gostilničarka.

211 3-1

Franc Zupan,

vlasuljar

v Ljubljani, Valvazorjev trg št. 4,

priporočam se prečastili duhovščini in sl. občinstvu za izdelovanje vsakovrstnih moških in ženskih vlasulj

do najfinejšega izdelka. — Nadalje vsa

umetna pletenja in kite iz lepih las.

Postrežba natančna. 49 48-15

Takoj dá na račun
gostilno „Triglav“
v Lescah
Adolf Hauptmann
v Ljubljani.

206 3-3

Kuharica

želi službe, pri katoliški družini ali pri kakem duhovniku, 201 3-2

Več pove upravništvo „Slovenca“

Kurja očesa,

trdo kožo, žulje itd. odpravi urno, brez bolečin in gotove iz-
vrstni in v vseh nedosegljivi **Trnkóczy-jev obliž**, ki je dobil v „Fran-
čiškovi lekarni“ na Dunaji, V. 2, Schönbrunnerstrasse 107. Cena
80 kr., po pošti 65 kr., franko ter rekomandirano 80 kr. — po povzetju ali
če se denar (tudi v znakah) naprej pošlje. Obliž za poskušnjo 35, po pošti
40 kr. — **Učinek z jamčen!** — Razpošilja se točno.
V Ljubljani je dobil v lekarni **Ubald pl. Trnkóczy-ja** na
Glavnem trgu št. 4. 109 20-11

Národna jed

postati morajo testenine iz prve kranjske tovarne testenin **Znidaršič & Valenčič** v
Ilirski Bistrici po njih izbornem okusu, obilnej redilnosti, nizki ceni in enostavnem pripravljanju.
Zahtevajte jih po vseh prodajalnicah jestvin. 954 14

A. 4/00

17.

Sklic

207 1-1

upnikov k zapuščini dné 23. decembra 1899 v Ljubljani, Špitalske ulice št. 7 oporočno
zarnega bankirja in posestnika **Maksa Veršec**.

Vsi upniki imenovane zapuščine se pozivljajo, da se oglasijo

dné 23. marca 1900 ob 9. uri dopoldne

pri podpisani sodnji soba št. 7 ali osebno ali pa do istega roka pismeno prijavijo svoje
terjatve in predložijo tudi vse dokaze, na katere opirajo svoje terjatve, sicer bi se pri njih
terjatve pri zapuščini upštevale te toliko, kolikor še preostaje zapuščinskega premoženja
po odbitku priglasenih terjatev, ali pa ako imajo kako zasto-no pravico svoje terjatve.

C. kr. okrajna sodnja v Ljubljani, oddelek I.,

dné 1. marca 1900.

Štev. 8192/1900.

210 3-2

Ustanova za vojaške sirote.

Pri mestnem magistratu ljubljanskem podeliti je za tekoče leto **Josip Sühnl-ovo ustanovo za**
vojaške sirote v znesku 75 K 60 h.

Prošnje za to ustanovo, do katere imajo pravico uboge sirote vojaškega rodu, naj bodo zakonske ali pa
nezakonske, vložiti je

do dné 15. marca 1900

pri podpisnem uradu.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dné 6. marca 1900.

Št. 5403.

208 3-1

Razglas.

Podpisani magistrat naznanja stavodolžnim mladeničem:

1. Glavni nabor za deželno stolno mesto Ljubljano vršil se boče letos dné 28. in
29. marca v „Mestnem domu“ na Cesarja Jožefa trgu, in sicer 28. marca za one zunanje mlade-
niče, katerim se je dovolilo priti k naboru v Ljubljani, 29. marca pa za mladeniče, ki so pristojni v Ljubljano.

Začetek ob 8. uri dopoldne.

2. Stavljenci, odnosno tudi njihovi možki svojci, ki se dozovejo k naboru, imajo priti v pravem času in
snažni na nabirališče, ter imajo v pravem času prinesiti potrebne dokaze, če se oglašé za ugodnost:

a) kot kandidatje duhovskega stanu, kot posvečeni duhovniki in kot nameščeni dušni pastirji (§ 31

voj. zak.);

b) kot podučitelji, učitelji in učiteljski kandidatje (§ 32 voj. zak.);

c) kot posestniki podedovanih kmetij (§ 33 voj. zak.);

d) iz rodbinskih razmer (§ 34 voj. zak.);

e) enoletne prezentne službe (§ 25-29 voj. zak.).

3. Stavljenci, kateri želé ugodnosti po §§ 31-34 voj. zak. in imajo tudi pravico do ugodnosti enoletne
prezentne službe, morejo se zglašiti, ako bi se jim prej odklonila prošnja za kako prej omenjenih ugodnosti,
za ugodnost enoletne prezentne službe pri glavnem naboru.

4. Kdor zanemari stavno dolžnost, ali v obče katero iz vojnega zakona izvirajočih dolžnostij, se ne
more izgovarjati, da mu ni bil znan ta razglas.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane.

dné 22. februvarija 1900.

Dunajska borza.

Dné 7. marca.	
Skupni državni dolg v notah . . .	99-30
Skupni državni dolg v srebru . . .	99-25
Avstrijska zlata renta 4% . . .	98-30
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron . . .	99-35
Ogerska zlata renta 4% . . .	98-15
Ogerska kronska renta 4%, 200 . . .	93-75
Avstro-ogerske bančne deince, 600 glđ. . .	127-—
Kreditne deince, 160 glđ. . .	233-85
London vista . . .	242-50
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj . . .	118-40

Dné 6. marca.	
20 mark . . .	23-67
20 frankov (napoleonor) . . .	19-29
Italijanski bankovci . . .	90-05
C. kr. cekini . . .	11-38
3-2% državne srečke l. 1854, 250 glđ. . .	164-—
5% državne srečke l. 1860, 100 glđ. . .	160-25
Državne srečke l. 1864, 100 glđ. . .	20-—
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron . . .	96-75
Tisine srečke 4%, 100 glđ. . .	141-50
Dunavske vravnave srečke 5% . . .	257-25

Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878 . . .	108-—	Salmove srečke, 40 glđ. . .	172-50
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4% . . .	95-90	St. Genčis srečke, 40 glđ. . .	180-—
Priporočne obveznice državne železnice . . .	88-25	Waldsteinove srečke, 20 glđ. . .	178-—
„ „ južne železnice 3% . . .	69-50	Ljubljanske srečke . . .	50-—
„ „ južne železnice 5% . . .	99-25	Akcie anglo-avstrijske banke, 200 glđ. . .	124-—
„ „ dolenskih železnic 4% . . .	99-25	Akcie Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v. . .	293-—
Kreditne srečke, 100 glđ. . .	395-—	Akcie tržaškega Lloydja, 500 glđ. . .	78-—
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 glđ. . .	340-—	Akcie južne železnice, 200 glđ. sr. . .	26-60
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 glđ. . .	43-—	Splošna avstrijska stavbinska družba . . .	95-50
Ogerskega . . .	22-25	Montanska družba avstr. plan. . .	260-50
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 glđ. . .	13-25	Trboveljska premogarska družba, 70 glđ. . .	326-—
Rudolfove srečke, 10 glđ. . .	64-—	Papirnih rubljev 100 . . .	255-50

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za izgube pri žrebanjih, pri izžrebanju
najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.
Kulturna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„**M E R C U R**“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih,
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.